

نشر طلایی

سرشناسه: کرام‌الدینی، محمد
 عنوان و نام پدیدآور: دوزیستان / محمد کرام‌الدینی؛ تصویرگر اکبر افشار؛ ویراستار افسانه حجتی طباطبائی.
 مشخصات نشر: تهران: طلایی، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۶۴ص: مصور(رنگی): ۲۲ × ۲۹ س.م.
 فروست: دانستنی‌های جانوران ایران و جهان.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۲۹-۵۹-۱ ریال: ۱۵۰۰۰۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: واژه‌نامه.
 یادداشت: نمایه.
 موضوع: دوزیستان — ایران
 شناسه افزوده: افشار، اکبر، تصویرگر
 شناسه افزوده: حجتی طباطبائی، افسانه، ویراستار
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ Q1۶۴۴/۲/۴۳۹
 رده بندی دیویی: [ج]۵۹۷/۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۵۵۲۰۸

نویسنده: محمد کرام‌الدینی
 مدیر تولید و برنامه‌ریز: کاظم طلایی
 ویراستار: افسانه حجتی طباطبائی
 ویراستاران علمی: علیرضا باقری جبلی، فاطمه حسینی زوارثی
 نمایه: سارا بخشی
 تصویرگر: اکبر افشار
 طراح گرافیک: مجید کاظمی
 عکاسان بخش ایران: هاتف همایی، فریبرز حیدری، علی مهاجران، حامد بادامی
 کاریکاتور: لاله ضیایی
 شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۲۲۹ - ۵۹ - ۱
 چاپ اول: ۱۳۹۵
 شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
 آماده‌سازی چاپ: واژه‌پرداز اندیشه

۰۹۱۲۶۰۱۶۴۱۹ تلفن همراه: ۰۲۱-۶۶۴۱۵۲۳۳ شماره: ۰۲۱-۶۶۴۸۳۰۶۶

nashre.talaei@gmail.com

www.talaei.ir

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب، برای نشر طلایی محفوظ است.

هرگونه بهره‌برداری از این اثر، به اجازه ناشر نیاز دارد.

دانشتنی‌های جانوران ایران و جهان

دوزیستانان

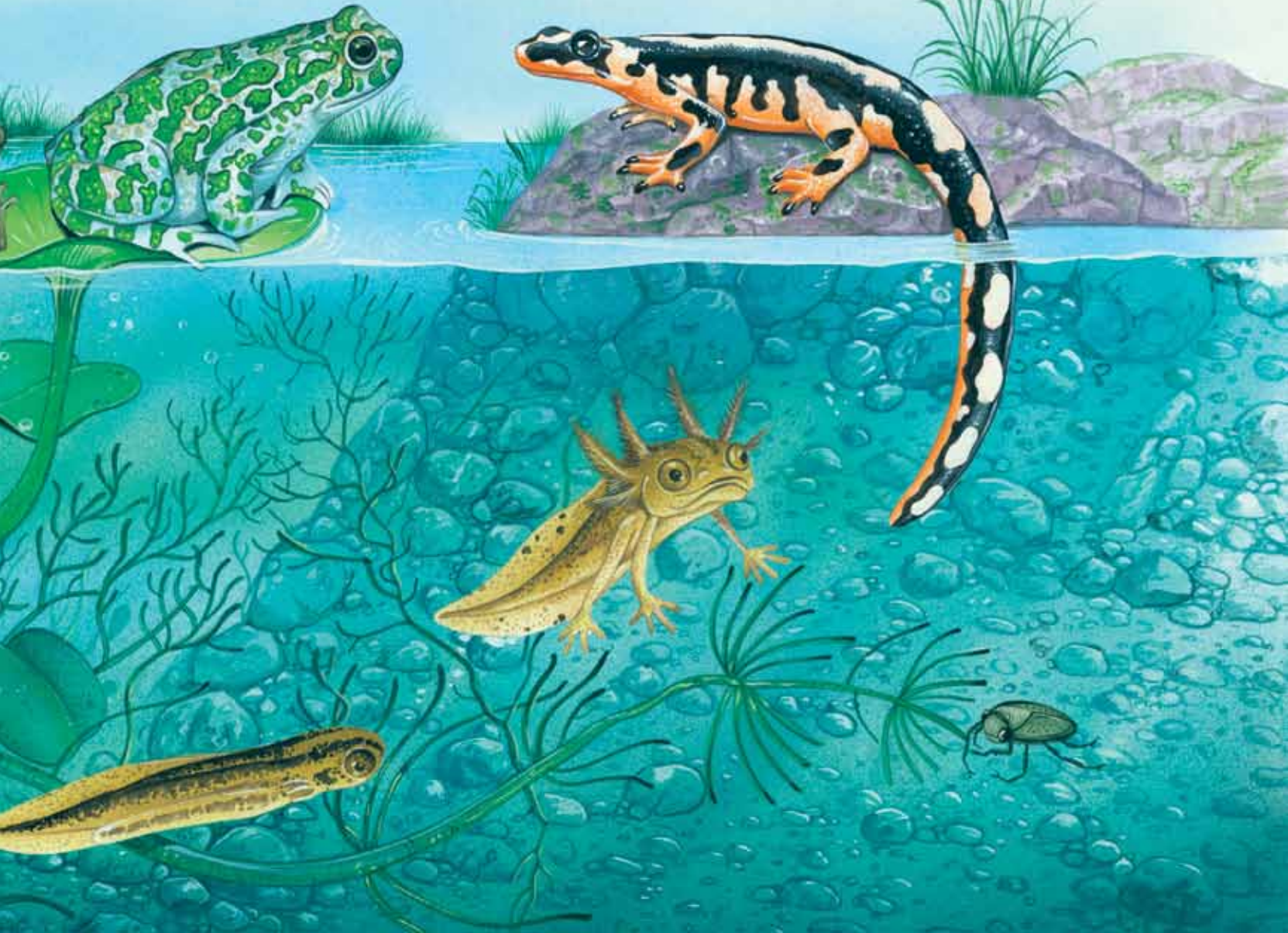
محمد کرام‌الدینی
تصویرگر: اکبر افشار

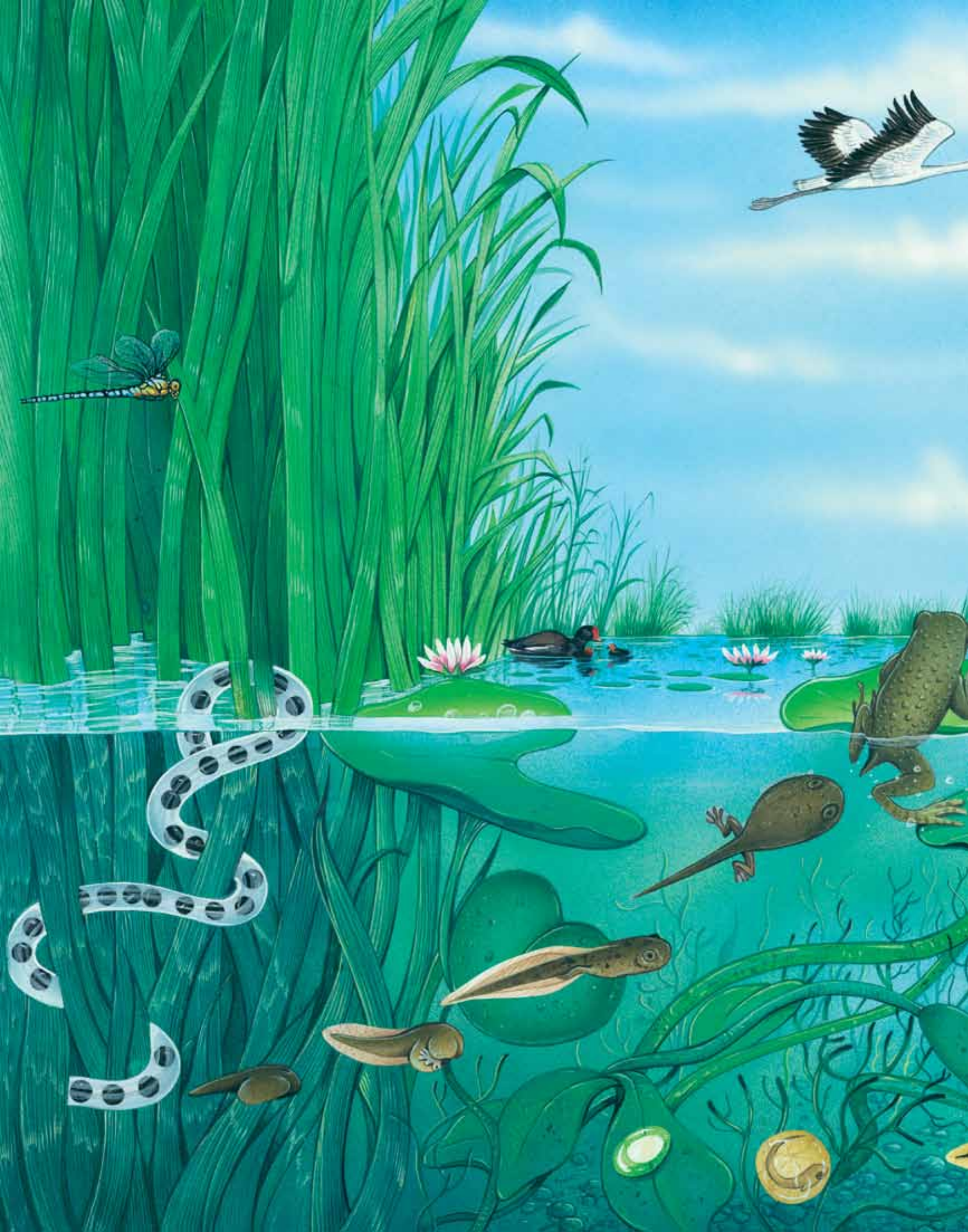

قاصدِ روزانِ ابری، داروک* کی می‌رسد باران؟
نیما یوشیج

پوست دوزیستان از همه‌ی جانوران مهره‌دار روی زمین نازک‌تر است و به‌همین علت، آن‌ها کم‌کم در حال نابودی‌اند. مواد آلوده‌کننده‌ی آب و پرتوها به‌آسانی از پوست نازک و برهنه‌ی دوزیستان عبور می‌کنند، بر بدنشان اثر می‌گذارند و سبب کاهش جمعیت آن‌ها می‌شوند. دوزیستان کم جمعیت‌اند و تنوع چندانی هم ندارند؛ به‌همین دلیل، تأثیر آن‌ها بر زندگی انسان آشکار نیست. آن‌ها غذای بسیاری از جانوران‌اند و بنابراین، در نگهداری شبکه‌های غذایی مؤثرند. پس دوزیستان را دوست بداریم.

* داروک؛ در لهجه‌ی مازندرانی، به گورباغی سبز درختی گفته می‌شود. مردم مازندران معتقدند که اگر داروک آواز بخواند، باران می‌بارد.

۲۴

◀ سمندرهای جهان

۸

◀ دوزیست چیست؟

۲۶

◀ هلیندرها

۱۰

◀ تکامل دوزیستان

۲۸

◀ سیرن‌ها

۱۲

◀ دگردیسی دوزیستان

۳۰

◀ اکسولوتل‌ها

۱۴

◀ دوزیستان در خانه

۳۲

◀ سمندر ببری

۱۶

◀ سیسیلی‌ها

۳۴

◀ قورباغه

۱۸

◀ سمندر لرستانی

۳۶

◀ قورباغهی مردابی

۲۰

◀ سمندر غارزی‌گرگانی

۳۸

◀ قورباغهی درختی

۲۲

◀ سمندر جویباری ایرانی

فهرست

۵۶

وزغ تالشی

۴۰

قورباغه‌ی بلوچی

۵۸

وزغ بی‌گوش

۴۲

قورباغه‌ی راه‌راه

۶۰

وزغ‌های جهان

۴۴

قورباغه‌های جهان

۶۲

واژه‌نامه

۴۶

قورباغه‌ی درختی چشم سرخ

۶۴

نمایه

۴۸

قورباغه‌ی سمی نیزه‌ای توت فرنگی

۵۰

گاوغوک

۵۲

وزغ

۵۴

وزغ بیل‌پا

دوزیست چیست؟

همه‌ی دوزیستان در آب‌های شیرین تولید مثل می‌کنند. نوزاد همه‌ی آن‌ها آبشش دارد و در آب زندگی می‌کند اما در دوره‌ای از عمر، در بدن بسیاری از آن‌ها شش به وجود می‌آید. از این زمان، آن‌ها در خشکی یا گاهی در آب و گاهی در خشکی زندگی می‌کنند. قورباغه معروف‌ترین دوزیست است.

انواع دوزیستان

- بعضی دوزیستان دم دارند و شبیه سوسمار به نظر می‌رسند؛ مانند سمندرها.
- بعضی دوزیستان دم ندارند؛ مانند قورباغه و وزغ.
- بعضی دوزیستان پا و دم ندارند و شبیه کرم خاکی هستند؛ مانند سیسیلی‌ها.

▲ قورباغه‌ی سبز درختی

این کرم خاکی نیست

سیسیلی‌ها در استوا زندگی می‌کنند و در ظاهر شبیه کرم خاکی هستند، حتی بدن آن‌ها مانند کرم خاکی از حلقه‌هایی تشکیل شده است اما از گروه بی‌مهرگان نیستند بلکه از دوزیستان‌اند.

بزرگ‌ترین قورباغه‌ی جهان بزرگ‌ترین قورباغه در غرب آفریقا زندگی می‌کند. طول این قورباغه به ۸۸ سانتی‌متر می‌رسد و وزن آن حدود ۳/۶ کیلوگرم است.

بزرگ‌ترین دوزیست جهان بزرگ‌ترین دوزیست امروزی سمندر غول‌پیکر چینی است که طول آن به ۱/۸ متر و وزن آن به ۲۲ کیلوگرم می‌رسد.

دوزیستان
رکورد دار

خزنده یا دوزیست؟

سمندرها در ظاهر شبیه سوسمارند اما از خزندگان نیستند بلکه از دوزیستان‌اند و بعضی از آن‌ها هرگز به خشکی نمی‌آیند. بیشتر سمندرها چهار دست و پا، و بعضی‌ها فقط دو پا دارند.

▽ سمندر هلبندر

◀ سمندر ببری

نفس کشیدن با پوست

بسیاری از دوزیستان بالغ شش دارند اما بیشتر با پوست بدنشان نفس می‌کشند. به همین سبب، پوست آن‌ها همیشه باید مرطوب باشد؛ و گرنه، خفه می‌شوند. در پوست آن‌ها غده‌هایی وجود دارد که پوستشان را همیشه مرطوب نگاه می‌دارد. به همین علت باید در کنار آب‌ها زندگی کنند.

✓ سیرن

دوزیستی است که پا ندارد اما دست‌های کوچکی دارد.

▷ وزغ

وزغ یا قورباغه

تفاوت مهم وزغ و قورباغه این است که پوست بدن وزغ خشک‌تر است. وزغ آب کمتری از راه پوستش از دست می‌دهد، به همین سبب در بیابان هم می‌تواند زندگی کند.

بزرگ‌ترین قورباغی ایران قورباغی معمولی که در همه جای ایران به جز سیستان و بلوچستان یافت می‌شود، بزرگ‌ترین قورباغی ایران است. طول بدن آن به ۱۷ سانتی‌متر می‌رسد.

پیرترین دوزیست جهان در میان دوزیستان، سمندر غول‌پیکر ژاپنی طولانی‌ترین عمر را دارد. یکی از این سمندرها ۵۵ سال در باغ وحش زندگی می‌کرد.